

Türkiye'nin Kıbrıs'ta Politikası ve Küresel Bölgesel Dengeler*

(Panel Basın Bülteni)

// Türkiye'nin Kıbrıs'ta Yeni Politikası ve Küresel Bölgesel Dengeler" başlıklı panel, Doğu Akdeniz Üniversitesi Kıbrıs Politikalar Merkezi, Euro Politika Dergisi ve Doğu Akdeniz Politika Derneği'nin iş birliği ile Merit International Hotels Ana sponsorluğunda 13 Ağustos 2021 Cuma günü Merit Crystal Cove Hotel (Girne)'de gerçekleştirildi. Doğu Akdeniz'de son dönem gelişen sıcak gündem konuları mercek altına alınarak analiz edilen panelde Doğu Akdeniz Üniversitesi Kıbrıs Politikalar Merkezi Başkanı Prof. Dr. Ahmet Sözen, KKTC Eski Başbakanı Ferdi Sabit Soyer, Ulusal Birlik Partisi (UBP) Lefkoşa Milletvekili Hasan Taçoy, KKTC Eski Başbakan Yardımcısı ve Eski Dışişleri Bakanını ve Akademisyen Prof. Dr. Kudret Özersay, Diyalog Medya Grubu Genel Yayın Yönetmeni ve Gazeteci Reşat Akar, ve Emekli Büyükelçi Daryal Batıbay konuşmacı olarak katıldılar.

Oturumun moderatörlüğünü de yapan Sözen'in katılımcıları tanıtımı sonrasında, konuşmacılar enteresan bir dönemden geçildiğini ve ABD'nin nispeten düşüşü ile birlikte Çin'in ve Rusya'nın göreceli olarak yükseldiği küresel ve Arap Baharı bölgesel gelişmeler sonrasında çok farklı sebeplerden dolayı Kıbrıslı Rumların güdümünde Kıbrıs Cumhuriyeti, Yunanistan, İsrail, Mısır, Fransa ve ABD gibi aktörler çok ciddi işbirliği içine girerek Türkiye'nin karşısında bir blok oluşturduğu bir dönemde Türkiye'nin Kıbrıs'taki yeni politikasını değerlendirdiler.

Türkiye'nin Kıbrıs'taki yeni politikası

Doğu Akdeniz'de esas konunun enerji değil, jeopolitik güç dengelerinin değişmesi olduğunu vurgulayan Sözen, Türkiye'nin iki devletli çözüm dediğimiz politikaya dönüşünde bu

* 13 Ağustos 2021 tarihinde Doğu Akdeniz Üniversitesi Kıbrıs Politikalar Merkezi (DAÜ KPM), Euro Politika Dergisi ve Doğu Akdeniz Politika Derneği iş birliği ve Merit International Hotels ana sponsorluğunda "Türkiye'nin Kıbrıs'ta Yeni Politikası ve Küresel Bölgesel Dengeler" başlıklı panel gerçekleştirildi. Geçtiğimiz günlerde Girne'de gerçekleştirilen panele; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Eski Başbakanı Ferdi Sabit Soyer, Ulusal Birlik Partisi Lefkoşa Milletvekili Hasan Taçoy, Halkın Partisi Genel Başkanı ve Lefkoşa Milletvekili Prof. Dr. Kudret Özersay, Emekli Büyükelçi Daryal Batıbay, DAÜ KPM Başkanı Prof. Dr. Ahmet Sözen ile Diyalog Medya Grubu Genel Yayın Yönetmeni Reşat Akar konuşmacı olarak katıldı.

gelişmelerin büyük önemi bulunduğunu, 2004 yılında Annan planı sonrası gelişmelerin Türk dış politika yapıcılarında bir “frustration”, yani bıkkınlık, ve Kıbrıs Türk halkında da bir hayal kırıklığı yarattığına, bilindiği gibi Crans Montana’da Anastasiadis’in masayı terk eden tarafın olmasının, hidrokarbon konusunda ise Kıbrıs Rum tarafının herhangi bir şekilde Kıbrıslı Türkler ile ortak komite bir ortak karar mekanizmasına yanaşmamasının yerelde Türk tarafının bu politika değişiminde etkili olduğunu düşündüğünü belirtti. Sözen bu politika değişiminin gerçekten geleneksel Türk dış politikasından bir kopuş mu, yoksa içinde resmi müzakere öncesi pazarlık döneminde el yükselterek Rum tarafını iki toplumlu federasyona zorlayacak taktiksel adımların da olduğu daha büyük bir stratejinin parçası mı olduğundan emin olmadığını da sözlerine ekledi. Türkiye’nin yeni ABD (Biden) yönetimiyle daha işleyebilen daha normalleşmiş bir ilişkiye doğru evrilebilir ve AB ile olan ilişkilerini daha normal bir dü-

zeyeye getirebilirse, tekrar iki toplumlu iki bölgeyi federasyon tezine dönülebileceğine dikkat çeken Sözen, Batı ile ilişkilerin daha kötü bir yere evrilmesi durumunda ise bugün en azından söylemde olan iki devletli çözümden Türk tarafının kısa bir süre içerisinde çark edeceğini düşünmediğini ifade etti. Sözen, Türk tarafının pozisyonu ve Maraş konusunda yeni politikanın zamanlamasının konusunda bugün Türkiye’nin uluslararası toplum nezdindeki imajına baktığımızda yapılabilecek en yanlış zamanda yapıldığını düşündüğünü, ancak Türkiye’nin Maraş konusunda bir adım atmasının gerekli olduğunu, aksi takdirde Taşınmaz Mal Komisyonu’nda ilerletilemeyen Maraş sakini Rumların başvurularının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne (AİHM) taşınup ileride Türkiye’nin binlerce davayla yüz yüze kalacağına vurgu yaptı.

Organize edilen panelin farklılıkların saygıyla tartışılması, farklı görüşlerin ve farklı bakışların korkusuzca ve özgürce tartışılmasına katkı sağlaması

temennisiyle konuşmasına başlayan Soyer ise, Kıbrıs Türklerinin büyük bir varoluş savaşı verdiğini ve 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti Antlaşmalarıyla bir konum elde edildiğini, tarihte ilk defa Kıbrıs Türk halkına adanın geleceğinde eşit bir toplum statüsü verildiğini ve Türkiye'ye ulusal kurtuluş savaşı sonrasında Misakı Milli sınırları dışında bir coğrafyanın geleceğini belirleme konusunda garantörlük hakkıyla bir konum verildiğini, Türkiye'nin adanın toprak bütünlüğünün ve anayasal düzeninin garantörü olduğunu, bu ilkeleri göz ardı etmeye başlarsa bunun nerede duracağını kesinlikle belli olmadığı vurguladı. Eğer bu yeni politikanın taktik ise bize ne sağlağını merak ettiğini ve dünyanın dört tarafında birbiri ile kavga eden BM Güvenlik Kurulu'nun (BMGK) beş daimi ülkesinin (ABD, İngiltere, Fransa, Rusya ve

Çin) en son BMGK karar tasarısında bize karşı birleştiğine işaret eden Soyer, Türk tarafının elinde çok büyük bir fırsat olduğunu, geçtiğimiz dönem BM Genel Kurul Başkanlığı'na Volkan Bozkır'ın seçildiğini ve bunun değerinin Filistin'de Gazze meselesinde kendisinin girişimleriyle Genel Kurulun toplanmasının ne kadar etkili bir diplomatik güç olduğunu yaşayarak gördüğümüzü, ancak onun bulunduğu dönemde Türk tarafının BM genel parametrelerini ve 1960 Garanti Antlaşması'nun temel ilkelerini reddederek BM'yi karşısına aldığını, bunun neresinin yeni bir politika olduğunu anlayamadığını belirtti. Soyer bu yeni politikanın Türkiye'ye çok önemli ekonomik, siyasi ve demokratik ilişkileri olduğu AB ile ilişkilerinin gelişmesine katkı sağlamadığını, kime imkân sağladığına bakıldığında Amerika'nın büyük emperyal niyet-

lerinin yansira Kıbrıs Rum Kesimi ile Yunanistan'ın diplomasi alanında Fransa, Mısır, İsrail ve Ortadoğu ile Doğu Akdeniz ülkeleriyle ittifaklar yapmasına imkân tanıdığına işaret etti.

Soyer'in ardından sözü devralan Taçoy, Kıbrıs olaylarının ne zaman

Kıbrıslı Türklerinin Annan Planı'nı destekleme kararları neticesinde dünyaya vermiş olduğu güzel mesajdan dolayı anlamı kalmayan izolasyonların ekonomik gelişmelerini engellemeyecek bir şekilde ve ayrılıkçılığa yol açmadan kaldırılmasının yer aldığını, bunun üzerine AB'nin Kıbrıslı Türklerin tanınma olmadan bir şeki-

başladığına dair kendi içimizde hep tartışırken, dışarıda ise 74'ten sonrasının konuşulurken öncesinin konuşulmadığına, 2 Ağustos 1975 tarihinde BM nezdinde iki taraf arasında yapılmış olan Nüfus Mübadelesi Antlaşması ile iki taraf oluşmuş olduğunu ve 1960 Anayasa'sının içeriklerinin esas olarak orada bozulmuş olduğunu, bunun üzerine 77-79 Doruk antlaşmaları ve yakın tarihe kadar gelen sürecin yaşandığını açıkladı. Annan Planı sonrası Genel Sekreteri tarafından BM Güvenlik Konseyi'ne sunulan Kofi Annan Raporu'nun Güvenlik Konseyine götürülmeyen ilk rapor olduğuna dikkat çeken Taçoy, raporda

de pozitif yönde etkilenmelerine katkıda bulunacak olayların gündeme getirerek Mali Yardım Tüzüğü, Yeşil Hat Tüzüğü ve Direk Ticaret Tüzüğü konusunda karar ürettiklerini belirtti. Bugün yeni bir açılımdan bahsedildiğini, esasında bu açılım yeni olmadığını, 11 Şubat 2014 ortak deklarasyonunun "originators" diye geçen biri Kıbrıs Türk Devleti ve diğeri Kıbrıs Rum Devleti olan iki tane devletin neşet eden egemenlikleri ("eminates") ile oluşan tek egemenliğe ve tek vatandaşlığa gidış içerdiğini hatırlatan Taçoy, bugün Kıbrıs Rum Kesimi'nin tek başına idare ettiği bir yönetimini herhangi bir şekilde bozup bizi buna

dönüşümlü başkanlık sistemi içerisinde ortak yapacak hakkı asla kabul etmeyeceklerini ifade etti.

1968'den günümüze geçen süre zarfında bir yılgnlık ve bir psikolojik yorulma, "exhaustion" yani bir tükenmiş sendromu yaşanmaya başladığına dikkat çeken Özersay ise, farklı tekniklerle ve farklı yerlerde bütün diplomatik yöntemlerin, farklı siyasi görüşlerden liderlerin katılımıyla denendiği ve tüketilmiş olan bir süreçten geçildiğini ve gelinen noktada aslında daha farklı bir çözüm modeli diye bir şeyin tartışılma noktasına geldiğini, aslında şartların bunu ortaya çıkardığını açıkladı. Kıbrıs Rum siyasi liderliği kendi düşüncesi ile daha farklı bir çözümü de ben görüşmeye hazırım dediğini ve Pandora'nın kutusunu kendisinin açtığına dikkat çeken Özersay, BM'nin Kıbrıs'ta dahil

oluşuna dayanan tarihçesine baktığımızda, ilk kez iki toplumlu, iki bölge- li siyasi eşitliğe dayalı federal çözüm dışında bir çözüm öneriniz var ise gelin konuşalım diyebildiğini vurguladı. Özersay daha farklı bir çözüme ihtiyacımız var politikasının doğru olabileceğini ama politikanın kendisinin nasıl şekillendirildiğine bakmak gerektiğini, bir çözüm ile birlikte elde edilebilecek uluslararası statüyü veya egemen eşitliği çözümden önce bir ön şart olarak konulursa bunun doğal olarak uluslararası aktörler ve diplomatlar nezdinde acaba başlamasını mı istemezler müzakerelerin de kendi müzakere çerçevelerini önşart koymak gibi bir durum ortaya çıkardılar düşüncesini tetiklediğini belirtti. Aynı şekilde Kapalı Maraş'ın Kıbrıs Türk yönetimi altında açılması politikasının öncesi ve sonrasının da iyi tasarlanması halinde doğru ve başa-

rılı bir politika olabileceğine değinen Özersay, ancak bugün gelinen noktanın bu olmadığını belirtti. Doğal gaz konusunun ise diğer iki konuya göre nispeten sadece politikanın doğru olmasının değil uygulamada da genel anlamda ana hatlarıyla doğru yürütüldüğünü söyleyebileceğini, bu politikanın uygulanmasında sadece defansif değil, Türkiye'nin deniz yetki alanlarını ilan ederek bunun içerisinde lisans almaya çalışan, KKTC ile birlikte blogları ilan eden, kazıyı fiilen yapabilmek için kendi kazı gemisini alan bir yaklaşımla karşı tarafın dengelendiğini ifade etti.

Bugün yaşadığımız bütün çelişkilerin özetinde Türkiye'nin Kıbrıs ile ilgili politikalarının istikrarsızlığı yattığını düşündüğünü ifade ederek sözlerine başlayan Akar, 1974 Barış hareketinden hemen sonra 13 Şubat

1975'te Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin kurulduğunu, bunun ne BM ne de dünyanın başka bir yerinde ayrılıkçı, bölücü, Kıbrıs Cumhuriyeti'ni parçalamaya yönelik olarak değerlendirilmediğini ve bu sayede merhum Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş'ın 1977 ve 1979 yıllarında iki tane Doruk Antlaşması imzalayabildiğini, burada Kıbrıs Cumhuriyeti'nin varlığının ve bağımsızlığının kabul edildiğine ve Maraş'ın Kıbrıs sorunu çözülmeden verilmesinin kabul edildiğini, şimdi ise Maraş Vakıf malı mı değil mi diye aslında kendi kendimizi aldatmaca ve iç siyasete yönelik bir tavır izlediğini, ayrıca 1983'te ayrı devlet ilan edilmesinden bu güne Kıbrıslı Türklerin hayatında veya Kıbrıs politikasında herhangi bir değişiklik olmadığı ifadelerinde bulundu. Akar, 2003'te kapıların açıldığını ve 2004'te Annan Planı referandumunu olduğunu,

Türkiye desteği ile Kıbrıs Türklerinin kabul ettiği planı Rumların reddetmiş olduğunu, buna rağmen bir hafta sonra AB üyesi yapıldıklarını, 1960 Garanti Antlaşmalarına göre garantörlerin üye olmadığı herhangi bir birliğe Kıbrıs'ta tarafların tek başlarına giremeyeceklerinin net olduğu halde Türkiye bunu veto etmediğini belirtti. Sonra ne oldu da Kıbrıs politikasında şahinleşildi diye sorgulayan Akar, bunun cevabının Rum tarafının federal çözüme yaklaşmaması olduğunu belirtti. 27 Haziran 2019 tarihli İngiltere'nin ünlü Times gazetesinin bir haberinde önemli bir itiraf bulunduğu dikkat çeken Akar, doğal gaz yatakları 2003 yılında çizilen ve uluslararası kabul gören münhasır ekonomik bölge sınırları içinde olduğunu belirttiği, yani Rum tarafının Annan Planı görüşmesi yaparken meğer 2003 yılında bu doğal gaz yataklarını ken-

di egemenlik sınırları içerisine alan her türlü girişimi uluslararası düzeyde yapmış ve kabul görmüş olduğunu açıkladı.

Kıbrıs sorununda çözüm arayışlarının yeniden kilitlendiği bir dönemde olduğumuzu belirterek sözlerine başlayan Batıbay ise, bu kilitlenmenin nedenini 1963'te başlayan Kıbrıs hükümetinden ayrılması ya da atılması olarak başlayan siyasi eşitsizliğin zaman içerisinde Türk tarafının aleyhinde güçlenmesinde gördüğünü, Kıbrıs Rum tarafının Kıbrıs adına 2004 yılında AB'ye girişinin siyasi eşitsizliği artıran bir gelişme olduğunu, bir de 2016'dan bu yana Türkiye'nin gerek ABD gerek ise AB, yani Batı ile olan ilişkilerinde artan sorunlar paralelinde Doğu Akdeniz ve bölgedeki artan yalnızlığının Rum tarafına geniş bir hareket alanı sağlamasıyla bu siyasi

eşitsizliğin iyice artması sonucunda 1977-79 antlaşmalarından bu yana 40 kusur yıldır üzerinde konuşulan, tartışılan, iki bölgeyi iki toplumlu federasyon tezini artık Rum tarafı terk etmiş görüldüğünü, öyle federasyonun gerektirdiği uzlaşmaları ya da tavizleri vermek yerine Kıbrıs sorunu adadaki iki toplum arasındaki bir sorundan, Türk tarafının Batı ile olan bir sorunu olarak dönüştürmek için elverişli bir zemin oluştuğunu, Rum tarafının lehine işlediğini düşündüğü bu statükoyu sürdürüyor olduğunu ifade etti.

Türk Dış Politikasının Alternatifleri

Maraş konusunun çözülebilmesi için üç tane alternatif bulunduğunu belirten Sözen, bunların birincisinin kapsamlı çözüm olduğu, ikincisinin BM şemsiye altında BM kararları ile sadece Maraş'ın değil Maraş'la beraber başka konularında beraber ele alınacağı bir paket olduğunu ve bir üçüncü alternatifinin Taşınmaz Mal Komisyonu'nu etkin çalıştırıp onun marifetiyle davaları AİHM'ye gitmeden çözmek olduğunu açıkladı. Maraş'ı sadece askeri bölge olmaktan çıkarıp Taşınmaz Mal Komisyonu'nun yetki alanına verilmesinin yeterli olmadığı konusunda uyarıda bulunan Sözen, Taşınmaz Mal Komisyonu'na çok ciddi bir maddi katkı koyulması gerektiği belirtti. Elinde bir sihirli değnek olsa içinde kapalı Maraş'ın, Kıbrıslı Türklere doğrudan uçuşların, hidrokarbonun, ve Türkiye'nin deniz ve hava limanlarını Kıbrıs Rum Tarafına

açabileceği kapsamlı bir paketin tartışılmasını ve hayata geçmesini sağlayacağını belirten Sözen, bu başarılı işbirliğinin giderek başka alanlara da yayılacağını ve kapsamlı bir çözümü de tetikleyebileceğini düşündüğünü ancak böyle bir girişimin çok ciddi bir diplomatik hazırlık ve kampanya gerektirdiği ifadelerinde bulundu.

Esas sihirli kelimenin Kıbrıs sorununda karşılıklı kabul edilebilir çözüm olduğunu ve bunun BM parametrelerine bağlı içinde siyasi eşitlik ve iki bölgeyi iki kurucu devlet olan bir çözüm modeli olduğuna işaret eden Sözen, Maraş konusunun da ele alınması gerektiğini, ancak bunun sağlıklı

bir şekilde gündeme alınarak ve uluslararası hukuka saygılı bir şekilde yapılması gerektiğini vurguladı. Soyer, Maraşlı Rumların Taşınmaz Mal Komisyonu'na başvurularının Maraş'ın evkaf malı olduğuna dair mahkeme kararına atıf yapılarak reddedilmesi üzerine AİHM'ye gitme konusunda girişimler yapması ve bu konuda AİHM'nin Türk tarafının uyarması üzerine Maraş açılımının gündeme geldiğini, ancak iç siyaset aracı olarak kullanıldığını, bunun doğru usulünün ilgili kararlarında yetkili olduğun belirten BM ile koordineli bir şekilde yapılması olduğunu, buraya gelip malını işletecek olan insanların statüsünün ve hukuk güvencesinin ne olacağı, yönetime nasıl katılacaklarının ve hangi yönetim mekanizmasına bağlı olacaklarının iyi planlanması gerektiğini sözlerine ekledi.

Kendi içimizde birçok tartışmaya yol açan Maraş konusunun bir örneğinin Mısır'da vakıf mallarına açılan davalar olduğuna işaret eden Taçoy ise, bu konuda Türk tarafı için üç tane seçeneğin olduğunu ya Maraş'ın turistik gezilere açılacağını ya uluslararası arenada çok büyük tepkiler alarak yıkılıp yeniden ihsan edileceğini, ya da bugün olduğu gibi bir şekilde açılıp Tazmin Komisyonu'na devredileceğini açıkladı. 2015 yılında Kıbrıs Rum Kesimi ekonomik sıkıntıya girdiği zaman, ekonomik açılımın gerçekleşebilmesi için üslerin bir kısmını eski maliklerine devrettiğini hatırlatan Taçoy, Türk tarafının Maraş açılımında mazeretinin ortada olduğunu, hem hakkını kaybedenlere haklarının verilmesi, hem de ekonomik anlamdaki gelişmelerin sağlanması için buranın açılmasının şart olduğunu, ancak bir adımın daha ol-

duğunu, bireylere sağlanan imkanın eğer varsa eksiklerini tamamlanması suretiyle bir adım ileriye taşınması gerektiğini, Maronitlere ve burada yaşayan Rumlara sağlanan imkanın bir adım ileriye taşınarak, haklarının daha uygulanabilir, daha görülebilir, daha yaşanabilir bir hale getirilmesi gerekli olduğunu ancak bu şekilde o insanlar gelip buralarda yaşam alanı talep edebileceklerini ifade etti.

Özersay, kategorik olarak başka bir ortaklık şeklini reddeden bir yaklaşım yerine, daha evrimsel ve daha zamana yayılmış bir ortaklık tarifi yapılmasının çok daha gerçekçi, çok daha uygulanabilir bir model olabileceğine, bunun da daha geniş bir perspektif ve paketler üzerlerindeki pazarlıklar ile yapılması gerektiğine, özellikle doğal gazla ilgili olarak eğer bugünden başlayacak bir işbirliği tarafların birbirlerinin statülerine halel gelmeyecek şekilde tarif edilebilirse, mesela nasıl ki herhangi bir tanımı olmaksızın Kıbrıs sorununun çözümü için bir uluslararası Kıbrıs Konferansı'nda bir araya gelip gayri resmi olarak konuları tartışabiliyorsa, uluslararası gayri resmi doğal gaz konferansında bir araya gelip bu diyalog sürecini başlatmayı zorlamak gerektiğini, eğer başka devletlerin de haklarını ilgilendirdiği düşünülüyorsa bölgesel bir gayri resmi uluslararası toplantı organizasyonu yapılabileceğini, bir diğer yolun ise bugün bu süreçlerin içerisinde yer almış olan, angaje olmuş olan, uluslararası şirketler üzerinde bu işbirliği modeli şekil-

lenebileceğinin, böyle bir işbirliğinin zaman içerisinde güvenin oluşmasını sağlayacağını ve ucunun evrimsel ortaklığa ("evolutionary partnership") doğru devşirebileceğinin, bugün içinde bulunduğumuz şartlarda bu yöntemin gerçekçi bir çıkış yolu olabilir diye düşündüğünü belirtti.

Akar ise devamlı olarak Türkiye aleyhine orada burada yayınlar yapan bir gazeteci arkadaşının, birkaç yıl önce Rum tarafındaki üç siyasi parti lideri ile bir yemeğe oturduğunu ve yemekte dürüstçe üçüne de, asker tamamen çekilse Kıbrıs'tan, bütün topraklarınızı geri versek, federasyona evet dermisiniz diye sorduğunda üçünden de hayır cevabını aldığını ve federasyon asla olmayacak dediklerini söylediğini açıklarak, ne ENOSİS (Yunanistan'a ilhak) olur, ne de Türkiye'ye taksim olur diyen Doruk Antlaşmalarına rağmen bir çözüme gidilmediğini, çünkü iki kesimin de çözümü bu şartlarda aslında kendi iç cephelerinde siyasi çıkarları doğrultusunda değerlendirdiğinden sakıncalı gördüğünü, şu an yaşadıklarımızın yine iç tribünlere oynama siyasetinin bize kurduğu darbe olduğunu, aslında Türkiye'nin Rumları federal çözüme zorlayıcı politikalar geliştirmesinin lazım olduğunu belirtti.

Batıbay ise statükoyu acaba Türk tarafı olarak tek taraflı davranışlarla değiştirebilir miyiz, değiştiremez miyiz diye düşünülmesi gerektiğini İsviçre'deki müzakere sürecinin kopmasından beri çeşitli vesilelerle

dile getirdiğini vurguladı. Tek taraflı yapılabilecek seçeneklerin birinin adada yapılabilecekler olduğu belirten Batıbay, bunların Taşınmaz Mal Komisyonu'nun bugünkü KKTC topraklarında yaklaşık %74'ü Rum malı olan mülkleri Türkleştirmek ve Avrupa hukukuna göre gönüllülük esasına göre kamulaştırmak için sağladığı fırsatın değerlendirilmesi, Maraş'ın Türk yönetimi altında askeri bölge olmaktan çıkarılarak Taşınmaz Mal Komisyonu'nun görev alanına devredilmesi, ve Maronitler'in terketmiş olduğu köylerine dönmesine imkan verilerek KKTC'nin çoğulculuğunu pekiştirilmesi olarak ifade etti. Uluslararası alanda yapılacaklar konusunda ise Batıbay, iki devlet formülünün hiçbir başarı şansının olmadığını bilmesi gerektiğini, ben iki devlet istiyorum demenin, ben Kıbrıs'ta çözüm istemiyorum yani statükonun devamından yanayım demek olduğunu, aslında Rum tarafının federal çözüm istemediğini çünkü zamanın lehine işlediğini düşündüğünü, ama uluslararası toplum ile uyumlu hareket eder gibi davranabildiğini, buna bizim politikalarımızın olanak verdiğini, bunu değiştirmek için iki şey yapılabileceğini, siyasi irade göstererek yoğun, kısa dönemli ve son tarihi belli bir müzakere sürecinde Federasyonu görüşmeye hazırız ve ikinci olarakta bunun ucu açık değil, eğer Rum tarafı yine uzlaşmazsa, o zaman Türk tarafı üzerindeki kısıtlanmaların kaldırılmasını önceden kabul edilmesini istiyoruz denmesi gerektiğinin altını çizdi.

Devrim ŞAHİN | Doğu Akdeniz Üniversitesi & Kıbrıs Politikalar Merkezi | Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler | Araştırma Asistanı | e-posta: devrim.sahin@emu.edu.tr

***Panel etkinliğinin video kaydını seyretmek için barkodu okutun lütfen.**

